

LA MORFOLOGIA VERBAL DE SUBJUNTIU AL SEGRIÀ: ESTUDI PROSPECTIU*

HELENA ALONSO i JORDI SUÏLS
Universitat de Lleida

1. *Introducció*

Aracil (1982) posa èmfasi en el fet de la imbricació entre el llenguatge i l'àmbit d'ús. La imbricació entre la llengua com a estructura i la societat en la qual pren forma. Partint d'aquí pot dir-se que la societat és la que configura la llengua en un procés ininterromput. En reconèixer aquesta imbricació, i tot observant la distribució social d'un tret lingüístic, podem tenir una perspectiva diacrònica respecte a fets que es donen en el moment present: podem determinar-ne l'aparició en el passat i podem preveure'n l'evolució futura.

La relació llengua-societat es pot establir en dos sentits: al mateix temps que la llengua apleix unes funcions socials, la societat pot tenir influència sobre la llengua, tot configurant-la. Caldria preguntar-se, llavors, en quina mesura la llengua mateixa incorpora els canvis que s'introdueixen i quins factors purament lingüístics hi juguen.

L'article que aquí presentem ve a constatar que, certament, l'estructura pot posar restriccions a la introducció d'un canvi. Advertim, però, que a l'entorn de les dades sobre les quals treballem no pretenem esgotar totes les possibilitats d'interpretació i d'anàlisi. A més a més ens agradaria veure, en el futur, altres treballs amb un enfocament similar al nostre, per tal de contrastar resultats i poder fer afirmacions amb una major seguretat.

Bàsicament, estudiem un canvi introduït *des de dalt*: un tret que, en teoria, ha de pertànyer a un registre marcat com a +formal, porta el camí d'imposar-se en la resta de registres. Evidentment, això no s'extreu directament a partir de la recollida de dades que hem realitzat, però sí de la situació de la zona estudiada: es tracta de l'àrea rural situada al voltant de Lleida, ciutat en la qual el canvi estudiat es troba en vies de ser definitiu.

* Cal deixar clar el caràcter prospectiu i introductori del que oferim en aquest article. La qual cosa vol dir que els resultats de la nostra recerca no pretenen pas ser definitius.

2. *La sociolingüística i la recerca sobre la variació lingüística*

El nostre treball és, de fet, un estudi sobre el canvi lingüístic. En el cas que estudiem, la morfologia del present de subjuntiu en la comarca del Segrià, es substitueixen les formes dialectals pròpies de la zona (que tenen en els mateixos parlants unes connotacions negatives determinades) per les formes de la varietat estàndard. El procés d'estandardització és, en aquest cas, un procés de substitució.

Cal preguntar-se quins són, a priori, els motius que condueixen cap a aquest procés. En principi, podem parlar de dos tipus de causes:

a) la influència del medi: mitjants de comunicació, ensenyament ..., àmbits en els quals la varietat usada és sempre l'estàndard i que, per aquest motiu, es converteix automàticament en la varietat de prestigi.

b) l'actitud dels mateixos parlants envers la pròpia varietat lingüística. Els parlants, en moltes ocasions, tenen una actitud de menyspreu o de vergonya, i en aquesta valoració troben una justificació per fer el canvi. És el que Tuson (1988) anomena *autoprejudici*, *autoodi* o *deslleialtat lingüística*. Seguint la terminologia d'Aracil (1982), aquest autoprejudici provoca una manca de solidaritat lingüística envers la pròpia llengua (en el nostre cas, la pròpia varietat lingüística).

El grau d'importància que es dona a les variables socials i a les variables lingüístiques depèn dels diferents casos. Labov i els seus deixebles consideren bàsics els aspectes socials, mentre que en altres estudis les anàlisis se centren principalment en les lingüístiques. En general, però, s'observa que la distribució social d'una llengua dins del context d'una determinada comunitat resulta ser un aspecte més de l'estratificació social, la qual cosa implica la necessitat d'una anàlisi de la diferenciació i avaluació socials de les variables lingüístiques.

Els estudis sobre la variació lingüística han estat, des dels seus inicis i fins ara, gairebé exclusius dels canvis i variacions fonètiques. Darrerament, però, s'han fet estudis sobre els altres components, especialment morfològics i, en menor mesura, sintàctics. No tenim coneixença de cap treball sociolingüístic sobre la morfologia verbal de subjuntiu, tot i que aquest tema ha estat molt productiu en treballs dialectològics.

El nostre treball, concretament, té com a objecte l'estudi de les varietats d'ús (socials) d'una determinada varietat estructural, de manera que, en aquest cas, els dos grans factors productors de diversitat lingüística es troben imbricats.

3. *Descripció de la variable lingüística*

La morfologia verbal és un dels trets bàsics que distingeixen el dialecte nord-occidental de la resta de dialectes catalans. Joan Veny (1978) cita com a una de les característiques de la morfologia verbal de subjuntiu al nord-occidental les desinències -o, -os, -o, -on, de les persones primera, segona, tercera i sisena del present de subjuntiu. Cal precisar que aquestes formes només són pròpies del dialecte nord-occidental, subdialecte lleidatà. El mateix Veny afirma que aquestes formes tenen una connotació rústica que impulsa a substituir-les per les desinències més esteses -a, -es, -e, -en, pròpies de tot el català occidental.

Segons això, en els parlants de la variant lleidatana, podem trobar tres models en el present de subjuntiu:

Formes estàndards	Dialecte occidental	Subdialecte lleidatà
canti	canta/ -e	canto ¹
cantis	cantes	cantos
canti	cante	canto
cantem	cantem	cantem
canteu	canteu	canteu
cantin	canten	canton

El que hem dit fins ara correspon només a les desinències. Hi ha, però, un altre aspecte de la morfologia verbal que cal tenir present: els verbs incoatius, és a dir aquells verbs que prenen l'increment -eix- en els presents, tant d'indicatiu com de subjuntiu. Aquests verbs pertanyen a la tercera conjugació però, pel que fa a l'ús real, la distinció entre els verbs de la tercera conjugació purs i incoatius no és gens clara. Hi ha la tendència a fer com a incoatius verbs que normativament no ho són, per exemple, *bullir* (*bulleixo* en lloc de *bullo*). A més a més d'això, en nord-occidental, l'increment dels verbs incoatius és fonèticament [iʃ] o [is], i no [ɛʃ].

Així doncs, tenim:

Forma estàndard	Formes dialectals
pateixi	patixi/patixo
	patissi/patisso

Ja es veu que tenim dos tipus de formes dialectals, especialment per als verbs incoatius. Aquestes són considerades de tipus pur (increment incoatiu [iʃ] o [is], i acabament -a/ -e/ -o depenent de la persona verbal) o bé de tipus mixt (increment [iʃ] / [is] però acabament estàndard -i). Les segones seran considerades a part quant als percentatges, però seran interpretades, a la pràctica, com a formes estàndards.

4. Metodologia

4.1. Plantejament per a la recerca

Com ja es veurà, el present és bàsicament un treball de recollida de dades i d'elaboració d'estadístiques. En el moment d'elaborar un model d'enquesta, hom pensa en el tipus d'informació que pretén recollir i, després, en el moment de distribuir aquesta informació segons diversos paràmetres, els tipus de representacions poden donar per ells mateixos la resposta a les qüestions que havien estat plantejades. Això no vol dir que puguin obviar-se els comentaris sobre les representacions gràfiques: aquests comentaris formen el segon bloc principal.

D'entrada, mirarem de donar resposta a un seguit de preguntes:

¹ Les formes del tipus "canta/ -e" per a la primera persona es donen també en el subdialecte lleidatà, de manera que han estat considerades conjuntament amb les formes en -o pel que fa a les estadístiques.

- a) En quina mesura s'han introduït les formes estàndards en la morfologia de subjuntiu.
- b) Quins grups de població coneixen i usen més la morfologia estàndard.
- c) En quina mesura l'estructura mateixa dels temps verbals limita o determina el grau d'introducció de l'estàndard:
 - ca) diferències entre conjugacions
 - cb) diferències entre persones verbals

Per tal de respondre a), no podem afirmar res a priori. Noteu que la qüestió n'inclou altres dues: hi ha una introducció de formes noves en un sentit quantitatiu i, també, en mesures diverses segons els àmbits. Ambdues han de ser resoltes a la llum de les dades obtingudes a partir de les enquestes, però la segona determinarà el model d'enquesta a utilitzar.

Pel que fa a b) sí que podem partir d'una hipòtesi: les formes estàndards s'usen en major proporció entre la població jove i, d'altra banda, en major proporció entre les dones respecte als homes.

En el cas de c) tan sols podem formular una hipòtesi general: la introducció de l'estàndard afecta de manera diferent les conjugacions i també de manera diferent les persones verbals. La diferència entre conjugacions respondria a una característica general: n'hi ha de més productives que d'altres.

En principi, les formes estàndards apareixeran en major proporció en les conjugacions més regulars. Quant a la darrera hipòtesi, que afecta les persones verbals, no és a priori gens segura, i podem plantejar-ne una altra d'alternativa: l'ús de les formes estàndards (o dialectals) és regular, és a dir, la persona que usa una forma estàndard (o dialectal) d'un verb farà també estàndards (o dialectals) la resta de formes del mateix verb.

4.2. *Verbs a estudiar per conjugacions*

Primera conjugació: parlar, passar, marxar, fumar

Segona conjugació: creure, saber/sapiguer, dir, valer/valdre

Tercera conjugació: venir/vindre, tenir/tindre, sortir

Tercera conjugació incoativa: partir, sofrir, llegir, recollir, bullir

Verb ser

Verbs irregulars: fer, anar

Cal fer una remarca pel que fa a la tercera conjugació incoativa: en el moment de transcriure els resultats de les enquestes, hem inclòs com a verbs incoatius aquells verbs que normativament no ho són però que els parlants usen com a tals.

4.3. *Model d'enquesta*

En principi, l'enquesta havia d'incloure tres nivells diferents: conversa informal, text escrit-nivell formal i preguntes d'actitud. Aquest model, però, tenia un greu defecte: en una conversa informal no podem obtenir més que una mínima part de les formes verbals desitjades. Sigui com sigui, l'observació no sistematitzada ens permetia de

pensar que les formes estàndards només afecten de manera significativa el nivell formal. Partint d'això, vam elaborar un model d'enquesta consistent en un exercici de traducció del castellà al català (vegeu apèndix) el qual requeria un elevat control per part de l'informant.

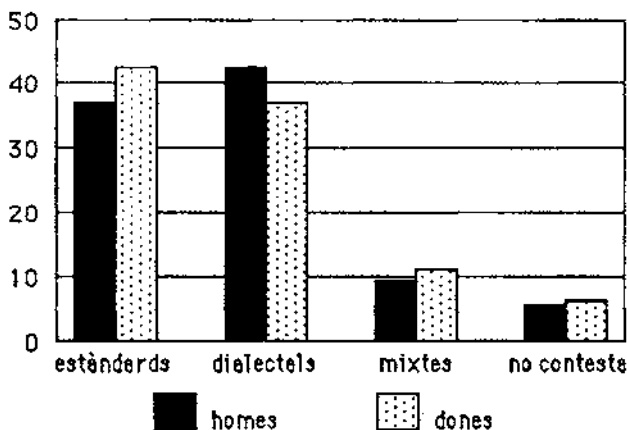
4.4. Tria de població. Tipus de mostreig

Per a realitzar les enquestes vam escollir set pobles de la comarca del Segrià. Per tant, totes les enquestes van ser en un àmbit rural. El nombre d'habitants dels diferents pobles oscil·la entre els sis-cents i els dos mil quatre-cents. El tipus d'economia d'aquesta població és, principalment, agrícola i, en menor proporció, dedicada al comerç. La poca diversitat ocupacional de la població fa que hàgim donat rellevància al factor edat. Sis dels pobles enquestats (Puigverd, Corbins, Albatàrrec, Alpicat, Benavent i Els Alamús) es troben en un radi d'uns 10 quilòmetres al voltant de Lleida. En canvi, Seròs és la població més allunyada, la qual cosa ens permet contrastar els resultats, com veurem més endavant. El total de persones enquestades va ser de vuitanta-set, seguint sempre la mateixa proporció d'enquestats respecte al total d'habitants de cada poble. Hem dividit la població enquestada en tres grups d'edat: menys de 30 anys; de 30 a 50 anys; i més de 50 anys.

5. Resultats globals

Globalment, els resultats són molt similars pel que fa a l'ús de les formes dialectals i estàndards, amb una diferència que no arriba a l'1% a favor d'aquestes darreres.

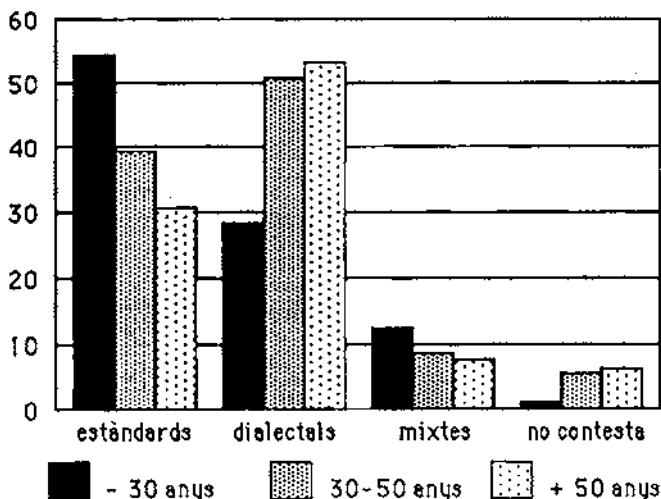
Per sexes, els resultats presenten més variació. Els homes utilitzen al voltant d'un 7% menys de formes estàndards, mentre que les dones utilitzen al voltant d'un 6% menys de formes dialectals. D'aquesta manera, veuríem com s'acompliria la hipòtesi segons la qual la introducció de l'estàndard afectava més les dones que els homes. No pensem que sigui agosarat buscar una explicació d'aquesta diferència en el fet que la majoria de dones enquestades són mestresses de casa, i per aquest motiu poden rebre més influència del català estàndard a través dels mitjans de comunicació (ràdio, televisió, diaris...)

Gràfica 1. Resultats globals per sexes

Pel que fa a les formes mixtes, són també les dones les que n'utilitzen més. Si pensem que les formes mixtes tenen les desinències estàndards, podem concloure que l'explicació és la mateixa, ja que les formes mixtes representen un pas previ cap a l'estandardització.

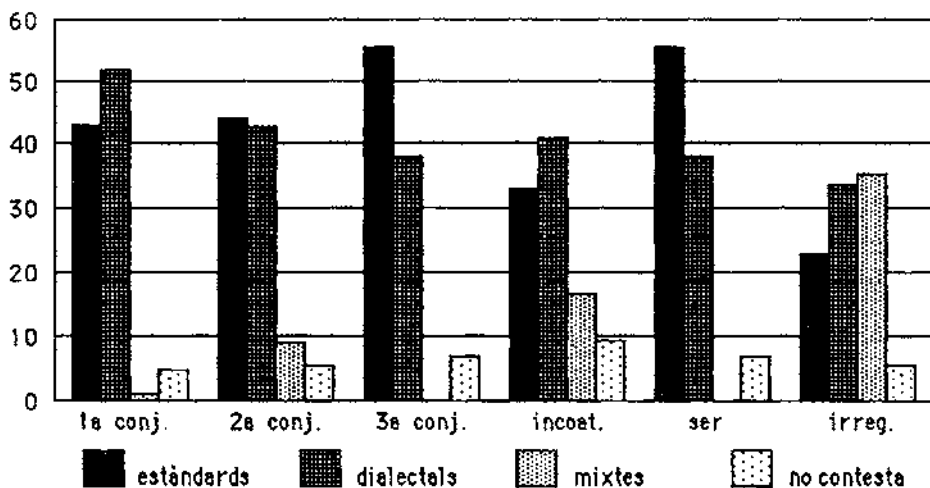
Per edats, i tal com es preveia en la primera hipòtesi, és el grup de més de cinquanta anys el que utilitza més formes dialectals, i el grup de menys de 30 anys el que utilitza més formes estàndards i més formes mixtes.

Gràfica 2. Resultats globals per edats

El grup de mitjana edat, entre 30 i 50 anys, es troba en un nivell intermedi pel que fa a les formes estàndards, però molt proper al grup de més edat quant a les formes dialectals. Els joves són els que utilitzen menys formes dialectals, amb una diferència considerable, d'aproximadament un 22%.

Pel que fa a les conjugacions, trobem molta més variació. Trobem dos casos amb pràcticament els mateixos resultats: la tercera conjugació no incoativa i el verb ser. En aquests dos casos, l'ús de formes estàndards és gairebé d'un 20 % més elevat que el de formes dialectals, i són els únics casos on no apareixen formes mixtes.

Gràfica 3. Resultats globals per conjugacions

En la resta, les formes estàndards estan per sota de les formes dialectals, amb l'única excepció de la segona conjugació, on les formes estàndards són més nombroses amb una diferència d'aproximadament un 1,5%.

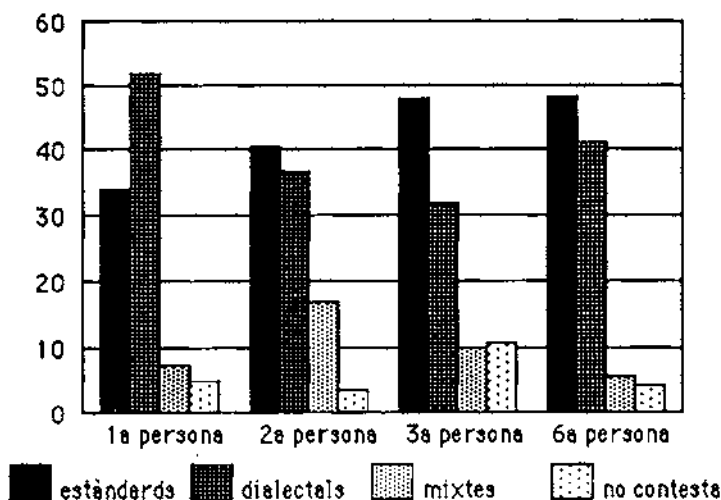
Els verbs irregulars són un cas a part. L'ús de formes estàndards és el més baix de tots i, en canvi, les més nombroses són les formes mixtes, encara que amb una petita diferència. L'alt percentatge de formes mixtes es dona precisament pel fet de tractar-se de verbs irregulars. Aquests verbs presenten molta més variació de formes dialectals, fins i tot en un mateix parlant: fagis, faiguis, fajos, faigos, faços, faigis, fajos... Per aquest motiu, l'assimilació de les formes estrictament estàndards és més insegura. Si ho comparem amb els resultats per edats, podem veure que són els joves els que fan més formes mixtes, pel fet que tendeixen a adoptar més els acabaments estàndards.

La primera conjugació i els verbs incoatius presenten també una diferència elevada en favor de les formes dialectals, encara que els incoatius presenten més formes mixtes.

Si tenim en compte que les formes mixtes poden ser sumades a les estàndards pel fet que presenten les mateixes desinències, ens adonem que la 1a conjugació és l'única en la qual les formes dialectals superen les formes estàndards. No tenim cap explicació definitiva sobre aquest fet. No obstant, això pot relacionar-se amb la circumstància que la gran majoria de verbs catalans pertanyen a aquesta conjugació, i per tant, aquesta serà la que presenta més freqüència d'ús. Aquesta explicació, però, no ens acaba de convèncer ja que, arribats aquí, se'ns planteja una pregunta: la freqüència d'ús d'un paradigma es relaciona directament o inversament amb les possibilitats de canvi lingüístic? La qüestió s'hauria de plantejar, tanmateix, en uns altres termes: en primer lloc, la primera conjugació pot ser en conjunt la més usada, però això no vol dir que els verbs més freqüentment usats pels parlants hi pertanyin, de manera que, per a poder obtenir resultats interessants al respecte, potser hauria

calgut elaborar models d'enquesta a partir de treballs molt laboriosos previs d'estadística. Si plantegem la qüestió com un problema de paradigmes, resulta que els irregulars es presentarien com a models per a la conjugació de tota la resta. El procés de canvi començaria afectant primer aquests models, i a continuació les conjugacions que els reproduïxen separatament i que serien les més regulars (com ara la primera). Els resultats que es representen en la gràfica 3 mostren clarament una lògica considerats d'aquesta manera.

Quant a les persones verbals, trobem que en les persones 2a, 3a i 6a, l'estàndard guanya terreny sobre el dialectal, amb una diferència que oscil·la entre el 4% i el 15%. La segona persona és on les formes estàndards i dialectals es troben més equilibrades.

Gràfica 4. Resultats globals per persones verbals

Pel que fa a la 1ª persona, els resultats són inversos: hi ha al voltant d'un 17% més de formes dialectals que estàndards. Pensem que en aquest cas podem donar una explicació més o menys segura d'aquest fet. Tal com hem explicat anteriorment, no hem fet cap distinció entre les formes dialectals en -a/e i les formes en -o. Ara bé, la gran majoria de formes dialectals recollides són en -a (crega, faiga, siga...). D'acord amb el que diu Veny (1978) sobre la substitució de les formes en -o a causa de la seva connotació rústica per les formes en -a/e (i podríem afegir per les formes estàndards), és lògic que aquesta forma es mantingui més que les altres ja que no té aquestes connotacions. Per la mateixa lògica, aquestes són les últimes formes que es perdran davant la imposició de l'estàndard. De fet, a la ciutat de Lleida, on la reculada de les formes dialectals és més que visible, la forma de la persona en -a encara es manté.

Sobre les formes mixtes, cal dir que només apareixen percentatges significatius en la 2a i 3a persona.

6. *Conclusions*

Partint de la formulació d'hipòtesis presentada al principi, observem que, atenent als resultats globals, s'acompleixen les expectatives expressades en els punts a), b) i c).

D'altra banda, les hipòtesis no s'acompleixen de forma tan clara en els resultats particulars per poblacions, especialment b), ja que tenim llocs on els homes fan més formes estàndards que les dones. Es dona la circumstància que aquests casos corresponen a poblacions molt petites. Tal com afirma Labov, en les poblacions més petites hi ha més estabilitat, els canvis o innovacions s'hi introdueixen de manera més lenta. Això té a veure amb les característiques socio-econòmiques d'aquesta mena de poblacions: hi ha menys estratificació i, en conseqüència, menys mobilitat en l'escala social, així com menys diferències en la distribució de grups en l'espai. Com que el canvi no s'hi produeix de manera activa, la diferència homes-dones és poca o favorable als homes. El factor que juga més és, en aquestes poblacions petites, l'edat o, en altres termes, el nivell d'escolarització: els joves en edat escolar dominen molt millor el registre estàndard, corresponent al nivell més formal. Els més vells, d'altra banda, tendeixen a imitar-los i a corregir-se més. En canvi, el grup de mitjana edat conserva més les formes dialectals en aquest nivell de discurs: no es dominen tant les formes estàndards ni es veuen tan negativament connotades les formes dialectals. La conclusió més lògica sembla ser que aquestes formes es mantenen sense canvis en el nivell col·loquial, però que s'imposen de forma molt ràpida en el discurs formal. El manteniment d'un alt percentatge de formes dialectals en general dona idea de l'escassa connotació negativa d'aquestes. En canvi, és de preveure que aquesta situació sigui prou diferent en uns anys.

La situació és una altra en poblacions més relacionades amb el nucli urbà de Lleida, poblacions més grans i amb certa estratificació social de la població. El cas paradigmàtic és Albatàrrec. En aquests llocs, hi ha hagut darrerament un canvi en les característiques socio-econòmiques amb creixement del sector del comerç i serveis i del proletariat. En aquestes poblacions les gràfiques s'adiuen més amb els resultats esperats: les dones fan força més formes estàndards, la qual cosa confirma la idea que realment hi ha un procés de canvi. Les diferències entre conjugacions i persones verbals es fan també més clares: en la primera conjugació i en la primera persona verbal predominen les formes dialectals. Hi ha un salt molt gran entre els resultats de la gent del grup jove i de mitjana edat cap a la gent més gran: el canvi s'ha vingut donant amb força des de fa temps, ja que els grups de mitjana edat presenten un bon nombre de gent que domina la normativa (registre escrit). En poblacions com aquestes, cal pensar que l'estàndard guanya terreny també en el nivell informal, tal com passa a Lleida. D'altra banda, el grup de menys de 30 anys fa anar moltes formes estàndards en els casos on dominen les dialectals: aquestes generacions estan accelerant força el procés d'adopció de les formes estàndards.

En general, el grup de més de 50 anys s'adapta més als resultats globals, en canvi, el grup que més fluctua és el d'entre 30 i 50 anys: aquestes són les generacions que comencen a admetre el canvi, són un grup de transició i és en aquest on es detecta un alt índex d'inseguretat, que dona lloc a resultats que sobre les gràfiques semblen poc lògics.

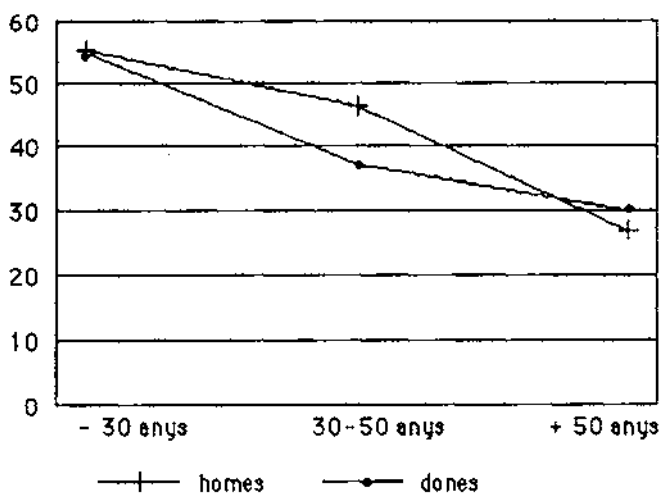
El cas de Seròs mereix una consideració a part: aquí les formes no són en -a/-o sinó sobretot en -a/-e. Aquestes formes, pensem, no es troben tan connotades, però això no vol dir que no ho estiguin gens. La conseqüència és que hi dominen les formes

dialectals, però les quantitats comparades en conjugacions i en persones verbals es mantenen en la mateixa proporció que en els resultats globals.

Potser, el manteniment de la primera persona en -a pot relacionar-se directament amb la pèrdua de la tercera persona en -o, ja que la forma en -o està més connotada que la forma en -a i, a més aquesta darrera aconsegueix una evident funció diferenciadora que es perd en l'estàndard. De més a menys dialectals, l'ordre queda així:

- persones verbals: 1a, 6a, 2a, 3a
- conjugacions: 1a, 2a, incoativa, ésser, 3a, irregulars

Atenent als resultats, podem dir que l'augment de l'estàndard en les formes verbals de subjuntiu presenta un ritme força ascendent en les dones grans fins a les de mitjana edat, i s'estabilitza una mica en les generacions joves, però continua ascendint. Mentre que en els homes hi ha nivells més alts d'estàndard en les generacions grans i ascendeix de forma lenta en les de mitjana edat, per fer-ho d'una manera molt pronunciada en els homes més joves. Les dones són més conservadores en les generacions on no hi ha hagut imposició de noves formes en general, però augmenten el nivell d'estàndard ràpidament en les generacions de 30 a 50 anys: aquestes són unes generacions de transició entre el predomini de formes dialectals en els vells i el predomini de formes estàndards en els joves, de manera que les dones hi admeten molt més ràpidament aquesta innovació. D'altra banda, això pot tenir certa relació amb el fet que alguns dels pobles enquestats han viscut canvis socio-econòmics en els darrers anys, de manera que han augmentat les possibilitats de promoció social de les dones. Sigui com sigui, ja s'ha vist que, quan en un lloc hi ha una innovació activa en la variable estudiada, les dones destaquen per la major acceptació de les formes noves. Aquest avantatge es manté lleugerament en les generacions més joves, però els índexs d'innovació tendeixen a igualar-se.

Gràfica 5. Nivells mitjans d'imposició de l'estàndard per sexes

En aquesta conclusió final, no podem deixar de tenir present la motivació i la forma d'encarar la nostra tasca: hem mirat d'esbrinar en quina mesura s'usen les formes estàndards en la morfologia verbal de subjuntiu, en el nivell formal, a diversos pobles del Segrià. Per tant, el problema plantejat té a veure també amb la distribució i jerarquització de registres. Ara bé, implícitament hem partit de la suposició que aqueixa jerarquització no és del tot clara, per al parlant català. De manera que el que ha de ser la varietat estàndard o referencial porta camí d'imposar-se, com a conseqüència d'aquesta escassa claredat, en els nivells menys formals, tal com s'esdevé a Lleida ciutat, en el decurs de les properes generacions. Llavors s'esdevé un problema de canvi lingüístic. Els percentatges globals i particulars de cada poble ens han permès de dir alguna cosa sobre l'estat de coses en el nivell col·loquial. I això ho hem fet tenint presents els resultats de l'apartat d'actitud, on tot sembla fer tendir cap a l'eliminació de les formes dialectals, i també les característiques particulars de cada lloc, tan pel que fa a l'economia i el tipus de població, com a la relació més o menys estreta que pugui mantenir amb Lleida ciutat. Si el nucli dominant i model a nivell sòcio-econòmic (comerç, etc) és Lleida, ho serà també quant a usos socials i, per tant lingüístics.

Helena Alonso
Dpt. de Filologia I - Secció de Filologia Catalana
Universitat de Lleida
Apartat de Correus 471
E-25080 Lleida

Jordi Suñils
Dpt. de Filologia I - Secció de Lingüística General
Universitat de Lleida
Apartat de Correus 471
E-25080 Lleida

APÈNDIX

Les frases de què constava l'enquesta eren les següents

1. ¿Quieres que hable yo con él?
2. No pases por aquí.
3. Prefiero que se marche ella.
4. Diles que no fumen.
5. Me ha dicho que lo haga yo.
6. Cuando lo sepas me lo dices.
7. No me gusta que pierda el tiempo.
8. No creo que las manzanas valgan tanto.
9. ¿Prefieres que venga yo?
10. No permito que digas eso.
11. Cuando Juan tenga el coche arreglado, podrá venir.
12. No dejes que los niños salgan solos.

13. Para que yo no sufra por ellos.
14. No leas este libro.
15. Dile que recoja las manzanas.
16. Y que, cuando hiervan las patatas, que les ponga sal.
17. Cuando sea mayor me compraré un coche.
18. No vayas todavía.
19. Enséñamelo para que me lo crea.
20. No seas tonto y dile que vaya.

BIBLIOGRAFIA

- ARACIL, L. V. (1982): *Papers de Sociolingüística*, Barcelona:La Magrana ²1986.
 GIMENO MENÉNDEZ, F.; MONTOYA ABAD, B. (1989): *Sociolingüística*,
 Universitat de València.
 LABOV, W. (1983): *Modelos sociolingüísticos*, Madrid:Cátedra.
 TUSON, J. (1988): *Mal de llengües*, Barcelona:Empúries.
 VENY, J. (1978): *Els parlars catalans*, Palma de Mallorca:Moll ⁷1987.

RESUM

En sociolingüística de la variació mirem d'establir avaluacions sobre el paper dels factors socials en la diferent imposició de les variables lingüístiques en l'ús real de la llengua. Però no s'acostuma a establir avaluacions sobre la influència dels factors purament lingüístics, estructurals, quant al grau d'imposició de les innovacions. El present article ofereix els resultats globals d'un estudi dut a terme aplicant en bona mesura aquesta darrera perspectiva, sobre la imposició de les formes estàndards (davant les dialectals) en la morfologia de mode subjuntiu en la comarca del Segrià (acabaments en tema -i, davant acabaments en tema -o). Estudi que ve a donar compte del fet que aquestes formes s'imposen en mesures diferents segons les persones verbals (menys en la primera i més en la tercera) i segons les conjugacions (menys en la primera i més en la resta), a banda de la diferent imposició segons els grups socials (més en dones i persones joves i menys en homes i persones grans). Cal deixar clar que es tracta d'un estudi prospectiu, no pas definitiu.

SUMMARY

Subjunctive verbal morphology in the Catalan dialect of Segria: a prospective survey

Variational sociolinguistics studies the role that social factors play in determining the ways in which linguistic variables affect the actual use of language. But it is not

usual to find evaluations of the influence of purely linguistic factors or structural features in the imposition of new forms. Our article offers the global results of a study carried out by applying precisely this sort of evaluation to a great extent, regarding the imposition of standard forms over dialectal ones in the area of the morphology of the subjunctive in the Segria dialect of Catalan (the surrounding area of the city of Lleida); i.e. *-i* endings (e.g. *pateixis*) vs. *-o* endings (dialectal *patixos*). Our conclusion is that the force of the influence of the standard forms depends on the verbal persons (less in the first person than in the third person, for example) and the conjugations (less in the first conjugation than in the others). Influence also varies according to social variables such as sex and age (more in women and younger generations than in men and older generations). Nevertheless our conclusions are not yet definitive.